

d ů v o d ů:

Žalované úvěrní společenstvo zastává názor, že ustanovení § 2 máleho přidělového zákona č. 93/1931 Sb. z. a n. nelze užíti na souzený případ, poněvadž se řečený zákon týká jen pozemků, které byly Státním pozemkovým úřadem přiděleny, kdežto žalobce nabyt jich koupí z volné ruky od původního majitele panství děčínského Františka Antonína T.-H. Tento názor je mylný, neboť jde o pozemky zabrané, jež sice žalobci prodal majitel velkostatku přímo, avšak se souhlasem Státního pozemkového úřadu v rámci pozemkové reformy, a jde tedy také o přiděl z pozemkové reformy, a to tak řečený zkrácený přiděl, na nějž se vztahují všechna ustanovení zákona č. 93/1931 Sb. z. a n., zejména ustanovení § 2, podle něhož jest ve lhůtách tam uvedených potřeba k zatížení takových pozemků svolení Státního pozemkového úřadu a právní jednání bez takového svolení jest neplatné.

V tom, že Státní pozemkový úřad dal svolení k exekuční dražbě pozemků těch k vymožení pohledávky žalovaného společenstva, zajištěné na nich právem zástavním, nelze spatřovati udělení souhlasu k t o m u t o zatížení, neboť exekuční prodej nemovitostí a zástavní právo na nich jsou různé věci a svolením k exekučnímu prodeji nemovitostí není nijak rozhodnuto o platnosti zástavního práva, váznoucího na nich pro pohledávku exekučně vymáhanou. Hlediska pro svolení k exekuční dražbě nemovitosti mohou býti jiná než hlediska pro svolení k jejímu zatížení, což vyplývá i z ustanovení § 11 řeč. zák., podle něhož přes svolení k zatížení je třeba zvláštního souhlasu Státního pozemkového úřadu se zahájením dražebního řízení. Dovolatel dovozuje, že ve svolení k exekuční dražbě jest ipso iure obsaženo též svolení k nucenému zřízení práva zástavního, také z toho, že vymáhající věřitelé při zastavení dražebního řízení mají právo žádati, aby pro jejich vykonatelnou pohledávku bylo vloženo na nemovitost do exekuce vzatou právo zástavní v pořadí poznámky o zavedení dražebního řízení (§ 208 ex. ř.), avšak i k takovému vkladu práva zástavního bylo by u nemovitostí z přidělu pocházejících potřeba svolení Státního pozemkového úřadu, nyní ministerstva zemědělství.

Mylný je též dovolatelův názor, že k uplatňování neplatnosti práva zástavního, o něž jde, jest oprávněn jen Státní pozemkový úřad (nyní ministerstvo zemědělství) a nikoliv žalobce. Žalobce je zástavním právem tím zasažen, a může se proto domáhati jeho neplatnosti, třebaže k němu v dlužním listě ze dne 25. července 1931 dobrovolně svolil.

Čís. 16182.

Smluvní pojištění proti úrazu.

Ustanovují-li všeobecné pojistné podmínky, že úrazem jest každé nedobrovolné, na vůli postiženého nezávisle utrpěné poranění těla, vyvolané náhlým zevním násilným působením, jež zavíní ihned nebo

v určité době smrt postiženého anebo invaliditu určitého druhu, jest pokládati za úraz v pojistném smyslu, když pojistník utrpěl otřes nervů při prasknutí stroje, třebaže nastal jen z leknutí a bez zevních známek tělesného poškození.

(Rozh. ze dne 9. června 1937, Rv I 2296/35.)

Žalobkyně byla jako předplatitelka určitého časopisu pojištěna proti následkům tělesných úrazů, mezi jiným pro případ trvalé úplné invalidity na 20.000 Kč, pro případ trvalé částečné invalidity do 8.000 Kč. Podle § 3 všeobecných pojistných podmínek jest úrazem ve smyslu uvedené pojistné smlouvy každé nedobrovolné, na vůli postiženého nezávisle utrpěné poranění těla, vyvolané náhlým zevním násilným působením, jež zavíní ihned neb v době tří měsíců po události dokazatelně smrt postiženého nebo invaliditu, která se má podle dotčených podmínek odškodniti. Onemocnění následkem psychických vlivů neplatí za úraz. Žalobkyně tvrdíc, že byla dne 1. června 1931 při náhlém prasknutí tkalcovského stavu, u něhož pracovala, padajícími částkami stroje hozena na zemi, že upadla na hlavu a pádem na zemi utrpěla nervový otřes, takže jest následkem toho chromá na obě kolena a neschopná k práci, domáhá se na žalované pojišťovně zaplacení 10.000 Kč s přísl. Proti žalobě žalovaná namítla, že nejde o úraz ve smyslu pojistné smlouvy, poněvadž tvrzená újma nebyla způsobena rozbitým strojem, nýbrž leknutím. Soud první stolice zamítl žalobu. Důvody: Soud zjistil, že u tkalcovského stavu, u něhož žalovaná pracovala, nastal veliký praskot od toho, jak železo, v němž jest t. řeč. picker, prasklo na tři kusy, aniž se však stav zajištěný šrouby roztrhl, a v zápětí po tomto praskotu se žalobkyně zapotácela od stavu poněkud zpět, počala plakati a opřela se o sousední stav. Výpovědi znaleckého svědka MUDra Antonína Ch. jest zjištěno, že svědek shledal u žalobkyně traumatickou neurosu bez příznaků nějakého vnějšího zranění nebo symptomů otřesení mozku. Výpovědi svědka Jana E. soud dále zjistil, že u stavu, u něhož žalobkyně pracovala, praskla silná ocelová stěna, že se však prasklé kusy stěny nerozlétly kolem. Posudkem znalce MUDra K. má soud za zjištěno, že v souzeném případě nejde o nějaké tělesné poškození (otřes mozku) a že následky vzešlé z tvrzeného úrazu jest označiti jako neurosu z leknutí. Z uvedených zjištění plyne, že žalobkyně po škodné události ani nespadla na zemi, ani nebyla a nemohla býti udeřena nějakou součástí stroje, který se vůbec neroztrhl, nýbrž jen praskl. Má proto soud za to, že následky, jimiž žalobkyně trpí, nelze subsumovati pod pojem úrazu ve smyslu pojistné smlouvy, ježto nejde o nějaké poranění těla, zejména ne takové, které by bylo vyvoláno nějakým zevním násilným působením, nýbrž že jde tu o následek leknutí vyvolaného praskotem stavu, tedy o onemocnění, jež je následkem vlivu psychického. Není tedy souzený případ pojistněm kryt. O d v o l a c í s o u d potvrdil napadený rozsudek.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Ze zjištění nižších soudů plyne, že chorobný stav žalobkynin vznikl leknutím nastalým dne 1. června 1931 po prasknutí ocelové stěny tkalcovského stavu, u něhož právě pracovala, že však při tom neutrpěla zjevného tělesného poškození. Nižší soudy proto došly k závěru, že nejde u žalobkyně o poranění těla, zvláště ne takové, jež by bylo vyvoláno zevním násilným působením, nýbrž že jde o onemocnění, jež jest následkem vlivu psychického. Ten názor však není správný.

Podle ustanovení § 3 všeobecných pojistných podmínek jest úrazem každé nedobrovolné, na vůli postiženého nezávislé, utrpěné poranění těla, vyvolané náhlým zevním násilným působením, jež zaviní ihned nebo v určité době smrt postiženého anebo invaliditu určitého druhu. Jestliže žalobkyně utrpěla nervový otřes ihned po onom prasknutí stěny tkalcovského stavu, třebaže otřes nervů nastal z leknutí a bez zevních známek tělesného poškození, pak přece jen nešlo o pouhé »onemocnění následkem psychických vlivů«, t. j. o onemocnění způsobené jen vlivy duševními bez porušení tělesné soustavy. Vždyť i nervy jsou součástí lidského těla a jejich porucha, projeví-li se v tělesném ochabnutí, může býti pokládána za poruchu těla ve smyslu § 3 všeob. poj. podmínek. Šlo by tedy o poranění těla žalobkynina v naznačeném smyslu, jež bylo vyvoláno vyličeným zevním působením, a má tedy v tomto směru znaky »úrazu« podle § 3 všeobecných poj. podmínek.

Nižší soudy vycházejíce z opačného stanoviska, nezjistily, jaké tělesné poruchy v naznačeném právě smyslu způsobil žalobkyni otřes nervů, neobíraly se dalšími předpoklady § 3 všeob. poj. podmínek, zejména otázkou, zda tím byla zaviněna její invalidita ve smyslu § 3 uvedených poj. podmínek a v době tam vytčené, a nezabývaly se výší zažalovaného nároku. Bude tedy třeba řízení doplniti, zejména provésti opětný důkaz znalecký, a to znalcem z oboru nervových chorob, jak naznačil i vyslechnutý znalec MUDr. Viktor K. Bylo proto rozsudky obou nižších soudů zrušiti, neboť bude třeba jednání v prvé stolici, aby se věc stala zralou k rozhodnutí (§ 510, odst. 1, třetí věta, c. ř. s.).

Čís. 16183.

I. Právní zájem na brzkém určení sporného práva nebo právního poměru nelze zjišťovati jako nějakou skutečnost, nýbrž lze jej vyvoditi jen závěrem z určitých skutečností, které buď již nastaly nebo v budoucnu mohou nastati jako výsledek právní nejistoty, existující v době určovacího sporu. Zda tu jest takový právní zájem, je řešiti podle okolností jednotlivého případu.

II. Pojistník, jemuž pojišťovna při odpovědnostním pojištění odmítla poskytnouti právní ochranu ve sporech zahájených proti němu osobami poškozenými, jest v právní nejistotě v příčině toho, jak se má v těchto